

#33

říjen 2020

JOURNAL

časopis Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

TÉMA
Simulační centrum

OBSAH

1 Aktuality

TÉMA

Cvičná nemocnice umožní
nový styl výuky

2

6 #startuJU svou kariéru už při studiu
8 Odborníci diskutovali o klimatické změně

10

ROZHOVOR

Jsme připraveni i nadále plnit třetí roli

14 Nová laboratoř pro umělou inteligenci
17 Středoškoláky zajímá, jestli je škola prestižní
18 Překladačství je spíše řemeslo, než umění

PROFIL

Bez vodních rostlin rybník
nefunguje dobře

22

24 Autonomní auta zabrání nehodám nedokáží

26

ABSOLVENT

Neumím se nudit, říká ředitel průmyslovky

1

NÁVRAT DISTANČNÍ VÝUKY

Provoz vysokých škol je od 12. října na základě vládního usnesení opět omezen, poprvé se tak letos stalo 11. března. Stejně jako na jaře školy přešly na distanční výuku. Povolena je účast na klinické a praktické výuce a praxi studentů zdravotnických

studijních programů, a také individuální studijní aktivity, jako jsou konzultace, samostudium v knihovně, řešení badatelských projektů a závěrečných prací nebo práce v laboratořích. Akademická knihovna i menza jsou nadále v provozu.

2

LABORATOŘE OPĚT TESTUJÍ

Laboratoře Katedry medicínské biologie Přírodovědecké fakulty JU od konce července opět testují přítomnost viru SARS-CoV-2 v patientských vzorcích, které se na fakultu dovážejí převážně z českokrumlovské a jindřichohradecké nemocnice. Díky robotu na izolaci RNA laboratoř zvýšila denní kapacitu testování na 200 vzorků, na jaře to bylo maximálně sto vzorků. „Oproti jarním měsícům, kdy bylo pozitivní jedno procento vzorků, došlo k velkému nárůstu, pozitivní je

nyní asi čtvrtina všech vzorků,“ upozorňuje vedoucí laboratoře Jindřich Chmelař.

3

POTVRZENÍ LOŇSKÉHO ÚSPĚCHU

Začátkem září byly zveřejněny výsledky dalšího ročníku jednoho z nejprestižnějších světových žebříčků THE (The Times Higher Education World University Rankings) pro rok 2021, ve kterém se Jihočeská univerzita opět umístila mezi nejlepšími. Z hodnocených 93 zemí světa obsadila celkové 801. – 1000. místo, čímž obhájila své umístění z předchozího roku. V rámci českých

vysokých škol se naše univerzita meziročně posunula o jednu příčku nahoru, kdy obsadila 4. místo z 18 vysokých škol z ČR, které byly v rámci „THE World University Rankings 2021“ hodnoceny.

4

VYŠLY NOVÉ KNIHY

V nakladatelství Trinitas vyšel první díl paměti Karla Skalického, šestaosmdesátiletého teologa, kněze a profesora působícího na Teologické fakultě JU, který se v roce 1956 odhodlal k dramatickému útěku z komunistického Československa. Kniha „Vyznání na hraně času a věčnosti“ pojednává

o jeho dětství a dospívání. Historický ústav Filozofické fakulty JU vydal kolektivní publikaci „Dílo Josefa Petráně a současná historická věda. Pocta Jihočeské univerzity českému historikovi.“ Kniha připomíná hlavní témata odborného zájmu předního českého historika, kterému naše univerzita v roce 2005 udělila čestnou hodnost doctor honoris causa.

JOURNAL

časopis Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, č. 33/2020

Vydavatel:

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
Branišovská 31a, 370 05, České Budějovice

Šéfredaktor: Miroslav Vlasák

Spolupracovali: doc. RNDr. Petr Bartoš, Ph.D., Mgr. Alena
Binterová, Mgr. Miroslav Boček, Ing. Monika Maříková, Ph.D.

Fotograf: Aleš Motejl, obálka Jan Sommer

Grafické práce a sazba: Pavel Jaloševský

Jazyková korektura: Lenka Krejčová

Témata, připomínky a náměty můžete zasílat
na mvasak@jcu.cz

JOURNAL je pětikrát ročně distribuován zdarma
na Jihočeské univerzitě, jejích fakultách a dalších
vybraných místech.

Náklad 4 000 ks. Tisk: Protisk, s.r.o.

Místo vydání: České Budějovice.

Registrace MK ČR E 21448, ISSN 2336-2170.

CVIČNÁ NEMOCNICE UMOŽNÍ NOVÝ STYL VÝUKY

V září otevřela Zdravotně sociální fakulta JU Simulační centrum pro zdravotnické obory, které umožňuje výuku moderními metodami za využití sofistikovaných modelů a přístrojů. Cvičná nemocnice, první svého druhu v tuzemsku, vede studenty i k větší samostatnosti.

Budova fakulty v ulici U Výstaviště, kde sídlí Ústav ošetrovatelství, porodní asistence a neodkladné péče (UOP), se za dva roky výrazně proměnila. Kdo zabočí za recepcí vpravo, ocitne se v jiném světě. Na jeho podobě a atmosféře mají výrazný podíl vyučující, kteří tam zúročili i své zkušenosti z praxe, protože sami mívají služby v nemocnici. Díky tomu vytvořili unikátní prostředí, které studenty okamžitě přenesou do reality – aby pak, až se ocitnou ve skutečné

nemocnici nebo v sanitce, byli schopni se rychle zorientovat a věděli, kam sáhnout a co k čemu použít.

V České republice se jedná o první takto komplexně pojaté simulační centrum, které je zaměřené výhradně na nelékařské zdravotnické obory. „Jedná se o nejefektivnější a nejbezpečnější způsob výuky, protože se zde studenti učí jednotlivé dovednosti bez rizika poškození pacienta a mají možnost si co nejreálněji vyzkoušet své budoucí

povolání,“ vysvětluje proděkanka pro vědu a výzkum ZSF JU prof. Valérie Tóthová, která je ředitelkou UOP. Inspiraci sbírali odborníci při návštěvách podobných center například ve Finsku, USA, Rakousku, Španělsku, Lotyšsku, Maďarsku a dalších zemích.

JAK SE RODÍ SEBEVĚDOMÍ

Cvičná nemocnice připomíná opravdovou, jen místo živých pacientů leží na lůžkách nejmodernější high fidelity figuríny, které reagují na prováděné zákroky. Dovedou například krváčet, plakat, potit se, mají v sobě nahrané základní zvuky a vyučující může skrze ně mluvit se studentem. Fakulta pořídila čtyři tyto špičkové figuríny: dva dospělé, novorozence a nedonošené dítě. Využila i řadu dalších modelů, které už měla předtím. Odborné místnosti jsou plně vybavené: jsou tam dva standardní nemocniční pokoje, jednotka intenzivní péče, porodní sál s neonatologií a ještě autentická část sanitky rychlé záchranné služby. Nechybí ani technická místnost, sklady, šatny aj. Pro vyučování je klíčový velín, do něhož směřují informace z jednotlivých pracovišť pomocí audiovizuální techniky, a místnost pro debriefing. Tam se vždy odehrává skupinový rozbor výkonů – studenti totiž pracují s „pacienty“ na pokoji, v sále či v sanitce sami, což je pro ně nová zkušenost, která s sebou nese úkol rozhodovat se bez nápovědy. Vyučující je sledují z velína přes kamery a polopropustné

skleněné stěny a záběry z této výuky pak všichni včetně dalších spolužáků společně rozebírají. „Nejde o to soustředit se na jejich chyby a kárat je za ně, ale všimnout si, co a jakým způsobem studenti udělali. Když si takto sami důležité úkony vyzkoušejí, aniž by jim vyučující stáli za zády, radili jim a byli pro ně i psychologickou oporou, povede je to k samostatnosti. Víc se naučí a pak už to budou mít zažitě pro praxi,“ říká vedoucí centra František Dolák.

VÝUKA PODLE SIMULAČNÍCH SCÉNÁŘŮ

Nejdražší částí je „srdce“ simulačního centra, které tvoří JIP a porodní sál s neonatologií, to vše propojené velínem. Technicky nejnáročnějším úkolem bylo dostat do školní budovy sanitku, reálný vůz ZZS, který byl

dříve v provozu. Kvůli stěhování ho rozebrali na osm dílů a pak znovu poskládali (bez kol a kabiny řidiče). Povedlo se a fakulta získala naprosto věrné prostředí pro výuku, což je právě pro záchranáře pracující v náročných a stísněných podmínkách velmi užitečné. Výstavba Simulačního centra pro zdravotnické obory začala v roce 2018, stála cca 58 milionů korun a byla financována z Evropských strukturálních fondů, konkrétně z Operačního programu Výzkum, vývoj a Vzdělávání (spoluúčast fakulty ve výši 5 %).

Pro výuku ve zcela novém prostředí vznikly simulační scénáře s obrovským množstvím variant – od běžných stavů až po ty akutní a kritické. Někdy ovšem bude cílem „jen“ to, aby se studenti naučili spolupracovat, dobře komunikovat, případně odhadnout své vlastní síly a včas si přivolat posilu. Výhodou je, že lze vytvořit různé stavy pacientů včetně těch, které nejsou v nemocnicích tak časté. Díky tomu, že studenti poznají realitu takto „nanečisto“, půjdou do praxe lépe

připraveni. Tím lze snížit riziko pochybení při poskytování zdravotnické péče a zvyšovat bezpečnost pacientů. Zdravotnické studijní programy sice mají v osnovách stovky hodin povinné praxe v nemocnicích, ale realita samozřejmě přináší ještě mnohem více výzev a pak se hodí každá zkušenost. V současné době obzvlášť – simulační centrum se zrodilo v pravý čas. ●

Text: Alena Binterová

Foto: Jan Sommer

PRO DĚTI I DOSPĚLÉ / VSTUP ZDARMA / WWW.NOCVEDCU.CZ

NOC V VĚD CŮ

ČLOVĚK A ROBOT / 27. 11. 2020

LOKÁLNÍ ORGANIZÁTOŘI

NÁRODNÍ KOORDINÁTOŘI

ZA PODPORY

Tento projekt je financován z prostředků programu EU pro výzkum a inovace Horizont 2020 na základě grantové dohody č. 955326.

PARTNERI

#STARTUJU SVOU KARIÉRU UŽ PŘI STUDIU

Jihočeská univerzita má od začátku roku nové Kariérní centrum. Studenti a absolventi všech fakult si tak mohou domluvit schůzku na téma kariérní poradenství nebo navštívit některou z jeho akcí. Najdete jej v přízemí budovy Ekonomické fakulty.

Přemýšlíte, jak naplánovat kroky vedoucí k úspěšné kariéře, vylepšit své soft skills či jak si otevřít dveře k perspektivnímu zaměstnavateli? Nové Kariérní centrum JU vám pomůže! Probereme možnosti vašeho budoucího uplatnění, zkontrolujeme CV a sestavíme motivační dopis zaměstnavateli přímo na míru, vyzkoušíme si i pohovor nanečisto. Možností je několik. Mimo jiné zprostředkováváme spolupráci mezi vámi a firmami. Podporujeme vzájemné vztahy skrze akce jako např. Invest Day, kde máte možnost odprezentovat své podnikatelské záměry investorům, či pořádání pracovního veletrhu Job Day a další. Máte mladší sourozence nebo kamarády, kteří se chystají na vysokou a neví jaký studijní program zvolit? Zaveďte je k nám. Dáme jim srozumitelné informace o jednotlivých studijních programech Jihočeské univerzity, a to včetně jejich budoucího uplatnění.

Vedoucí Kariérního centra JU Monika Maříková uvádí: „Naše kariérní centrum vzniklo právě v důsledku potřeby propojení univerzitního a pracovního prostředí, protože získání vysokoškolského titulu není konec, ale začátek. Zaměstnavatelé si stěžují, že absolventi nemají dostatečné komunikační a prezentační dovednosti. Toto potvrzují i personalisté, kteří u přijímacího řízení pozorují nepřipravenost uchazečů, jejich nereálné představy o kariéře a nedostatek informací o firmě či pozici, o kterou se ucházejí. S uplatněním absolventů na pracovním trhu souvisí reputace vysoké školy, a je proto čím dál více aktuálním tématem univerzitního managementu.“

Prorektor pro studium Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích Petr Bauman doplňuje: „Naší prioritou je studentům, zájemcům o studium a potenciálním zaměstnavatelům poskytnout tu nejlepší péči, mít pro ně vždy dveře otevřené. Jihočeská univerzita patří mezi top univerzity a s tím souvisí i dobrá dostupnost poradenských služeb poskytovaných Kariérním centrem, Centrem podpory studentů se specifickými potřebami nebo Vysokoškolskou psychologickou poradnou.“
Proměny pracovního trhu, jeho nároky a požadavky přináší nové výzvy a situace. Právě tuto problematiku se v Kariérním centru JU snažíme reflektovat a připravit studenty Jihočeské univerzity na cestu k vytožené profesi. V moderně vybavených prostorách se na vás budeme těšit, ať už při individuálních konzultacích nebo na chystaných workshopech. Sledovat nás můžete také na webových stránkách www.kc.jcu.cz, facebookových

stránkách Kariérní centrum JU a Instagramu [karierni_centrum_ju](https://www.instagram.com/karierni_centrum_ju). Navštivte nás, protože na vaši budoucnost záleží, nebo ne?

OTÁZKY PRO MONIKU MAŘÍKOVOU, VEDOUČÍ KARIÉRNÍHO CENTRA JU

Jaké akce máte na zimní semestr připravené?

Začneme pěkně od základů – tedy správným sestavením CV, jelikož se jedná o první profesní vizitku studenta, kterou potenciální zaměstnavatel uvidí. Již 21.10. chystáme workshop „Tvoje CV aneb jak se v tom neutopit“, který studentům pomůže sestavit životopis tak, aby zaujal každého personalistu. Na tuto akci navážeme hned v listopadu dalším workshopem „LinkedIn- I am IN“, protože sociální sítě hýbou i profesním světem a kdo není vidět online, jako by nebyl. Akce chceme uskutečnit na půdě EF, ale v případě potřeby mohou proběhnout i online.

Jaké problémy studenti v nejčastěji v kariérním centru řeší?

Nejčastěji se na nás obrací s požadavkem na úpravu svého CV. Na internetu sice koluje mnoho návrhů, šablon a tipů na sestavení CV, to ale neznamená, že jsou všechny správné. Navíc neexistuje jeden univerzální návod na sestavení „perfektního CV“. Během individuální konzultace se studentem dokážeme identifikovat ty nejdůležitější informace, které by v jeho, či jejím CV neměly chybět. Většinou společně přijdeme i na drobné úspěchy a ocenění, kterým student možná nepřikládá přílišnou důležitost, které ale zní v životopisu skvěle a zdůrazňují tak studentovy přednosti.

Co všechno vaše kariérní centrum dělá pro to, aby studentům a absolventům pomohlo na trh práce? Spolupracujete například s firmami?

Monika Maříková, Pavlína Vaňková a Radka Slavičková z Kariérního centra JU

Aktivně spolupracujeme s regionálními firmami. Jedná se například o soutěž InvestDay, která podporuje studenty a absolventy v jejich podnikatelských záměrech. Výsledný záměr studenti prezentují před investory, od nichž dostávají zpětnou vazbu, a mohou případně navázat spolupráci.

Z dalších akcí je to Job Day, pracovní veletrh, kde mají zaměstnavatelé možnost potkat se se studenty a absolventy, kteří by se mohli stát budoucími zaměstnanci.

Dále k nám zveme zástupce firem, aby udělali pro naše studenty zajímavou přednášku či workshop. Studenti pak přímo od nich mohou slyšet, jak v jejich firmě probíhá výběrové řízení a navíc získají kontakt, který jim do budoucna může být velmi užitečný.●

Kariérní centrum JU

přízemí EF, číslo dveří 025
Otevírací doba během semestru:

Po: 12:00 – 15:00
Út: 8:00 – 12:00, 13:00 – 15:00
St: 8:00 – 12:00
Čt: individuální konzultace po domluvě
Pá: individuální konzultace po domluvě

www.kc.jcu.cz
Kariérní centrum JU
[karierni_centrum_ju](https://www.instagram.com/karierni_centrum_ju)
startuju@jcu.cz

ODBORNÍCI DISKUTOVALI O KLIMATICKÉ ZMĚNĚ

Jedno ministerstvo řeky rovná, druhé dotuje jejich návrat k přírodní podobě, aby zadržely víc vody. Místo lesíků a remízků pokrývají českou krajinu monotónní lány, pod nimiž půda rychle eroduje. Výsledkem jsou povodně střídané suchem a potíže s potravinovou soběstačností. Jak z toho ven?

Vratme do půdy organickou hmotu, dotujme zemědělce nikoli podle produkce, ale podle toho, jestli v krajině dobře hospodaří, budujme zalesněné biokoridory, remízky a tůně, uberme administrativu nutné pro tyto prospěšné projekty. Pětice odborníků hledala v ostravské diskusi odpovědi na to, jak zmírnit dopady klimatické změny v Česku.

Sice se zvyšují extrémy v klimatu, ale tak to bylo vždycky. Vždy se přece střídaly doby ledové a doby meziledové. Alespoň tak se to často říká mezi laickou veřejností. A má to být omluva pro lidstvo, které vlastně podle tohoto argumentu s výkyvy počasí nemá nic společného. „Ano, u nás ve střední Evropě vždy byly povodně, sucha a další extrémy,

ale nyní jsou ty extrémy častější a intenzivnější,“ namítl Radim Tolasz, vedoucí Oddělení klimatické změny Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) v diskusi u třetího kulatého stolu společensky odpovědných univerzit. Konala se v pondělí 21. září v Ostravě a jejím hlavním tématem byla klimatická změna. Podtitul diskuze – Co budeme dýchat, jíst a pít? – naráží právě na aktuální environmentální hrozby, s nimiž se musí lidstvo vyrovnat, nebo se jim snažit předejít. Diskutovali zde zástupci univerzit a dalších výzkumných organizací, které se globální klimatickou změnou zabývají. Za Jihočeskou univerzitu se diskuze zúčastnila profesorka Hana Šantrůčková, děkanka Přírodovědecké fakulty JU.

V ČESKU SE OTEPLUJE VÍCE NEŽ JINDE V EVROPĚ

„V posledních zhruba padesáti letech zaznamenáváme v České republice význačný oteplovací trend, a pokud jej srovnáme s oteplovacím trendem pro celou Evropu i celou zeměkouli, tak v Česku je vyšší. Srážek je ve střední Evropě relativně pořád stejně. Takže když máme pořád vyšší a vyšší teplotu a stejné množství srážek, je zcela logické, že se zvyšuje výpar a voda v krajině začíná chybět. Pokud se k tomu přidá sled sušších let jako nyní od roku 2014, tak máme najednou v zemi problémy. I nás klimatologové překvapilo, s jakou intenzitou se to sucho v České republice projevilo,“ podotkl Tolasz. Jelikož je ale Česko relativně bohatá země a voda z kohoutku teče pořád bez ohledu na sucho, hodně Čechů problém se suchem bagatelizuje. „V následujících desetiletích se podle vypočítaných scénářů, které máme k dispozici, bude teplota mírně zvyšovat. Srážek bude pořád stejně, ale už teď zaznamenáváme, že se mění jejich rozložení v průběhu roku,“ doplnil Tolasz. Své vyjádření pak shrnul slovy, že voda pro Českou republiku v následujících desetiletích zůstane problémem číslo jedna. A ne jen kvůli suchu, ale i kvůli povodním, které se dají očekávat v příštích letech.

BUDE SE SNIŽOVAT KVALITA PŮD

Pohled půdních organismů v diskusi reprezentovala Hana Šantrůčková, profesorka ekologie z Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Kvůli tomu, že se mění rozložení srážek v průběhu roku, se přesně v době, kdy rostliny potřebují nejvíce vody, potýkají se suchem. „Například brzy na jaře a pozdě na podzim, kdy stromy zakládají kořeny na příští rok, je přísušek. Zřejmě se tedy sníží produkce organické hmoty do půdy a půdní organismy, které ji potřebují, budou méně aktivní. Dá se tedy předpokládat, že se bude snižovat kvalita

půd,“ odhadovala Šantrůčková. Pokud nezměníme své chování, v kombinaci s povodněmi se výrazně zvýší riziko půdní eroze, což souvisí i s hrozícím nedostatkem potravin.

GRAM ORGANICKÉ HMOTY ZADRŽÍ DESET GRAMŮ VODY

Hana Šantrůčková v diskusi zmínila, že je třeba směřovat k něčemu, co se dá nazvat revolucí v zemědělství. Je podle ní třeba zlepšit hospodaření a vrátit život do půdy, což není zas tak složitá záležitost. „Pokud navrátíme život do půdy, už v řádu desetiletí budeme moci pozorovat zlepšení kvality půdy. To ale znamená, že musíme razantně změnit naše zemědělství, například zmenšit rozlohu lánů, vrátit remízky a učinit krajinu různorodější. Vodu bychom měli zadržet v místech, kam spadne, a ne ji tam pak složitě vracet a ještě tomu říkat inteligentní krajina,“ podotkla Šantrůčková.

Dodala, že jeden gram organické hmoty v půdě dokáže zadržet deset gramů vody. Velmi důležité je podle ní také snížit zábory půdy. Není prý možné pořád zabírat tu nejkvalitnější půdu, aby se mohly stavět nové a nové sklady. „Musíme více využívat staré brownfieldy a půdu, kterou máme a která je ještě jakžtakž kvalitní, bychom si měli chránit,“ připomněla mikrobioložka Šantrůčková. Diskutující také řešili otázku, co je třeba změnit v ekonomickém fungování zemědělství, aby lépe souznělo s krajinou. Podle Šantrůčkové je třeba změnit nastavení dotací, které nemají být zaměřené na produkci, ale na to, aby byl zemědělec zodpovědný za udržení kvality krajiny. „Když chci dostat dotaci, tak budu zodpovědný za to, že udržím různorodost krajiny. Změnila bych také rozdělení dotací, protože 90 procent jde nyní velkým zemědělcům,“ zdůraznila Šantrůčková. ●

Text: Zuzana Keményová, Universitas.cz

Foto: Tereza Šišmišová

JSME PŘIPRAVENI I NADÁLE PLNIT TŘETÍ ROLI

Rektor Bohumil Jiroušek převzal svůj úřad letos v dubnu v době přísných protiepidemických opatření, které plošně dopadly na všechny vysoké školy v České republice. Období nejistoty pokračuje i nyní na podzim. Jak se mu v takové situaci řídí univerzita? Poradila si podle něj s jarní vlnou pandemie a je připravena na tu podzimní? Rozhovor by pořízen ještě v době před zrušením prezenční výuky.

S jakými pocity se vám v době nouzového stavu nastupovalo do funkce? Jmenovací dekret jste převzal jen pár dní poté, co se zavřely školy.

Jako prorektor pro vnitřní hodnocení jsem byl už předtím členem vedení univerzity a krizového štábu, takže změnou bylo vlastně jen to, že jsem se jako rektor stal jeho předsedou. V době nouzového stavu se vedení univerzity nescházelo, jednali jsme na dálku přes e-mail. Výjimkou byl 1. duben, kdy

jsme se fyzicky sešli, abych mohl jmenovat do funkce nové prorektory. Jednání online jsou pochopitelně zdlouhavější než ta běžná, takže cokoliv vyřídít trvalo déle. Zvlášť když musíte řešit krizové opatření, které má platit od druhého dne.

Některé vysoké školy už na podzim znovu přecházejí na distanční výuku. Je pro vás představitelné, že by se školy opět plošně zavřely?

Úplné zavření všech vysokých škol si už představit neumím. Pokud nám někdo nařídí, že výuka bude probíhat pouze online, jsme samozřejmě schopni ji zajistit, ale není to nic, z čeho bych byl šťastný. Vyučující jsou sice schopni tímto způsobem zajistit relativně kvalitní výuku, ale zabere jim to více času na přípravu a vždycky tomu bude chybět nějaký rozměr, zejména společná diskuse nebo objasnění věcí, kterým nerozumíte. Dálkovou výuku také snadněji zavedete v předmětech, které nevyžadují práci v laboratořích, specializovaných učebnách a provozech. Těžko budete pipetovat online nebo na dálku poskytovat umělé dýchání. Není dost dobře představitelné, že by na Zemědělské fakultě týden nekrmili nebo nedojili.

Distanční výuka je asi pro všechny náročnější, ačkoli nastupující generace jsou na online prostředí navyklé. Vyhovoval jim podle vás tento typ výuky?

Na konci semestru jsme to v rámci studentského hodnocení výuky zjišťovali a je to tak půl na půl. Někteří studenti zdůrazňovali, že jim chybí sociální kontakt, možnost setkávání se spolužáky. Pro dálkového studenta, který chodí do práce, může být taková výuka naopak ve výsledku pozitivní, ale běžnému studentovi něco nedodá, minimálně ten společenský život v kampusu, který ke studiu také patří.

Jak se podle vás univerzita popasovala s nelehkou situací v jarní fázi pandemie?

Myslím, že dobře, ostatně jsem to zmiňoval v poděkování zaměstnancům a ještě jednou jim tímto děkuji. Stejně tak našim studentům. Byli jsme schopni zajistit fungování akademického senátu, který zasedl online, většina univerzitních grémií připravila potřebné dokumenty, takže situaci jsme zvládli standardním způsobem odpovídajícím situaci. Univerzita byla schopna rychle přejít na online výuku prostřednictvím nástrojů,

jako jsou Teams nebo Moodle. V tomto směru jsme byli jedni z nejschopnějších. Druhá věc je pochopitelně, jak to všem vyhovovalo a kolik jim to zabralo času navíc.

Univerzita zvládla i to, čemu se říká společenská odpovědnost nebo třetí role.

To nepochybně. Třeba intenzivním testováním vzorků na SARS-CoV-2 na Přírodovědecké fakultě, které už mimochodem po letní pauze znovu pokračuje. Zdravotně sociální fakulta se ve velkém zapojila do práce v nemocnicích. Naši studenti poskytovali psychologické poradenství, doučovali studenty středních škol, hlídali děti pracovním vyčerpáním rodinám, šli roušky...

Překvapila vás tahle vlna solidarity?

Nepřekvapilo mě, že jsme toho schopni, spíše bych řekl, že to najednou bylo viditelnější. Podobné věci se dějí běžně, akorát si je lidé neuvědomují. Ukázalo se, že univerzity patří ke kritické infrastruktuře státu. Jsou schopny se postarat o řadu věcí nejen z hlediska výuky a vědy, ale mají potenciál ovlivňovat společnost i jinými způsoby.

Jaká by tedy podle vás měla být role vysokých škol při vypuknutí podobné krize?

Naše role bude vyplývat z toho, jak se do budoucna nastaví pandemické plány a co bude stát v daném okamžiku potřebovat. Určitě bude ale nutné tyto pandemické plány lépe promýšlet. Na druhou stranu je třeba si připustit, že na krizi nemůžete být nikdy zcela připraveni. Na to byste museli mít manuál s milionem stran a než se v něm zorientujete, bude po krizi. Vždycky je nutná jistá míra improvizace. Krizové řízení musí být postaveno i na ochotě něčeho se ujmout a řešit problémy ad hoc. Toho si je vědoma i politická reprezentace. Proto si myslím, že se bude třetí role univerzit dále rozšiřovat.

Podzimní vlna nemoci udeřila v plné síle a opět sledujeme nová a měnící se opatření. Jinými slovy, jisté je dnes jen to, že nic není jisté. Jaké to je řídit univerzitu v takové době? Tvořit dlouhodobé vize a strategické plány...

Z hlediska tvorby vizí to není až tak hrozné, i přes určitou míru nejistoty stále vycházíme z toho, že svět bude v příštích desetiletích podobný tomu před pandemií. Složitější je spíše aktuální agenda. Nejhorší na odhadování je otázka zahraničních mobilit. To, že budete učit online, se dá vřdycky vyřešit, ale jestli vám studenti ze zahraničí přijedou, či nikoliv a kde je ubytujete, to je skutečně velký problém všech univerzit. Jednou z podmínek absolvování mobilit je totiž to, že do té země musíte odjet. Je jedno, jestli pak výuka bude prezenční nebo distanční, ale musíte vycestovat.

Byl by připravovaný strategický plán 2021+ jiný, kdyby koronavirová krize nepropukla?

V našem případě asi úplně ne, protože jedna z věcí, kterou jsem zmiňoval už při své kandidatuře na podzim 2019, bylo posilování digitalizace. Takže posilujeme možná o něco rychleji, než jsme měli v plánu, ale stejně bychom k tomu směřovali. Mým druhým stěžejním bodem bylo posilování internacionalizace, a to je naopak v mnohem těžším stadiu, přesto si myslíme, že se navrátí do normálu.

Změní podle vás pandemie nějakým způsobem vysoké školství?

Nemyslím si, že změni speciálně vysoké školství, spíše změni celou společnost a to se pak nějak promítne i do vysokého školství. Je to spíše otázka psychologického nastavení společnosti, nakolik ji změni například sociální distanc. Budeme si s každým na setkání podávat ruku, přetrvá v jižní Evropě familiární polibek na uvítanou? Těžko říct, jestli tohle postupně vymizí. Člověk je tvor společenský

a nějaký sociální kontakt potřebuje. Držet si každého na dva metry od sebe nelze.

No právě. Není tohle další krok k odosobnění lidí? Mluví se o zefektivnění práce. Proč cestovat na konferenci, když se přece dají udělat online...

Oficiální část vědecké konference mnohdy bývá ta méně důležitá. Až osobní setkání vnáší rozměr lidských emocí, které často vedou k tomu, že vaše spolupráce může být trvalá. Tenhle rozměr nemůže online svět nabídnout ani ve výuce, ani ve vědě. Jistě, můžete operativní jednání nahradit schůzkou online, ale příště se znovu potkáte osobně. Lidské emoce k vědě patří, konců říká se, že i v americkém Silicon Valley se většina nápadů nedostává v pracovní době, ale až když se lidé z různých firem setkají večer u piva. Nápady jsou výsledkem myšlenek, které sdílíte často bezděčně.

Prof. PhDr. Bohumil Jiroušek, Dr. (48) je od dubna 2020 rektorem Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, předtím byl čtyři roky prorektorem pro rozvoj a vnitřní hodnocení. V roce 2014 se stal profesorem českých a československých dějin. Předmětem jeho odborného zájmu jsou kulturněhistorické a kulturní přístupy, problematika historiografie, vazby mezi vědou, kulturou, ideologií a politikou. Na Filozofické fakultě JU je vedoucím Oddělení kulturních studií. Bohumil Jiroušek pochází z Bystřice u Benešova. Ve volném čase rád cestuje, oblíbenými lokalitami jsou například Rakousko, Polsko nebo příhraniční oblasti Bavorska.

Jaké procesy a inovace se podle vás ukázaly natolik zajímavé, že by stálo za to uchovat je i v době, kdy pandemie odezní?

Distanční prvky výuky asi budou využívány čím dál více. Nejen kvůli koronaviru, ale v souladu s pokračující digitalizací. Myslím si, že nutnost přejít rychle na online výuku řadě vyučujících ukázala, že to jde. Za normálních okolností by možná říkali, že pro zbytek jejich kariéry už nemá význam se tím zabývat. Otázkou je, jestli je za normálních okolností budou chtít dále používat.

Může mít čistě distanční výuka vliv na kvalitu absolventů?

Teoreticky by měla být víceméně stejně kvalitní. Studenti pouze informace načerpají jiným způsobem. Lépe se při něm dají ověřovat fakta, méně se dá diskutovat, takže asi od oboru k oboru to bude různé.

Hodně se teď mluví o práci z domova. Podnikne v tomhle univerzita nějaké kroky?

Z jara máme opatření k homeworkingu, ale je to popravdě složité. Občas někomu vstříceme, pokud má objektivní důvody, ale ve velkém se přesouvat k práci z domova nehodláme. Musíte pak přesunout domů celá oddělení a po tom asi ani zaměstnanci netouží. Spíše chtějí flexibilní, pružnější pracovní dobu a o té se dá diskutovat mnohem snáze. O homeworking stáli hlavně rodiče dětí. Nevýhodou je, že nemůžete snadno kontrolovat dodržování pracovní doby. Během ni máte být na příjmu, ne odepisovat na e-mailu v noci. Takto se homeworking dlouhodoběji provozovat nedá.

Je naše univerzita na druhou vlnu připravena?

Připraveni jsme v tom směru, že už umíme fungovat s nástroji distanční výuky. Ale očekávám už spíše kombinovanou výuku než čistě distanční jako na jaře. Učitelé budou

muset být znovu kreativní, protože podzimní semestr bude vyžadovat zase jiný typ materiálů. Připraveni jsme tedy morálně, ale že by vyučující dělali dopředu práci, kterou možná nebudou potřebovat, to asi ne. Technické přípravy probíhají na všech fakultách, někde tisknou štíty, jinde přikupují kamery pro streamování.

A bude univerzita v případě potřeby plnit i nadále svou třetí roli?

Ano, ale současně doufáme, že stát mezitím doplnil svoji infrastrukturu tak, že už bude schopen fungovat i bez této pomoci. Zatímco my to tady děláme tak říkajíc na koleni, jsou tu instituce, které by to měly dělat z popisu své práce. Univerzity by spíše měly uplatňovat vědecké myšlení a hledat alternativní řešení. ●

*Text: Miroslav Vlasák
Foto: Aleš Motejl*

NOVÁ LABORATOŘ PRO UMĚLOU INTELIGENCI

Na Zemědělské fakultě JU vznikla nová laboratoř pro oblast Zemědělství 4.0. Klíčovým prvkem laboratoře je především špičkový software, jehož licence umožňují plnohodnotné využití při spolupráci s podnikatelským sektorem.

ZAŘÍZENÍ ROZHODUJÍCÍ JAKO ČLOVĚK

Současný průmysl a zemědělská výroba se postupně transformuje a vstupuje do nové etapy označované jako Zemědělství 4.0 (Průmysl 4.0 nebo Společnost 4.0). Tento významný vývojový skok je důsledkem pokroku v oblasti informatiky a elektroniky, díky kterému lze vytvářet takzvané fyzikálně-kybernetické systémy. Zjednodušeně řečeno, zařízení využívající těchto principů jsou schopna vykonávat některé činnosti a rozhodovat podobně jako člověk. „Na Zemědělské fakultě je například v současnosti realizován projekt, jehož cílem je vývoj software, který ze skupiny dojců vybere zvířata se zdravotními problémy – to vše bez zásahu obsluhy, pouze na základě pozorování prostřednictvím kamer instalovaných ve stáji a dostupných zootechnických dat,“ popisuje děkan Zemědělské fakulty Petr Bartoš. Využití podobných systémů v praxi má pro podniky výrazný ekonomický přínos, přispívá ke zlepšení pracovních podmínek lidí i kvalitnějšímu životu hospodářských zvířat.

RUTINNÍ PRÁCE PRO INTELIGENTNÍ STROJE

Není pochyb o tom, že umělá inteligence bude stále intenzivněji pronikat do našich každodenních životů, oblast zemědělství nevyjímaje. Jedná se o směr, který bude udávat trendy v následujících letech a napomůže při řešení řady společenských otázek. V zemědělství je to například nepříznivá situace

s nedostatkem pracovní síly, kdy špatně placenou rutinní práci v náročných pracovních podmínkách budou vykonávat inteligentní stroje. Každý z nás určitě také ocení kvalitnější potraviny, které zavedením inteligentních systémů do výroby získáme. Zajímavé jsou také ekonomické přínosy a pozitivní dopady na životní prostředí. „Ve studijních plánech i výzkumné činnosti na fakultě je potřeba na tuto situaci urychleně reagovat. Profil absolventa se výrazně mění, musí být specialistou už nejen v tradičních zemědělských oborech,“ doplňuje děkan Bartoš. Vedení Jihočeské univerzity proto podpořilo projekt vytvoření nové laboratoře pro oblast Zemědělství 4.0 a díky finanční podpoře vzniklo špičkově vybavené pracoviště, které umožní záměr realizovat.

NEPŘETRŽITĚ SLEDOVÁNÍ ZVÍŘAT

Nová laboratoř a možnost spolupráce s JU je velice zajímavá pro podnikatelskou sféru a lze předpokládat, že komerční licence k software umožní ZF JU realizovat aplikovaný a smluvní výzkum v oblastech, kde to doposud nebylo možné. Akademičtí pracovníci díky této spolupráci snáze naleznou partnery do svých projektů a zástupci podnikatelské sféry se zároveň budou moci zapojit do výukových aktivit, což určitě ocení studenti. „Již nyní evidujeme zájem o využití laboratoře ze strany firem ze zemědělského sektoru a potravinářství, na některých projektech se již také pracuje. Ve spolupráci s firmou AGROSOFT Tábor, s. r. o., například

Pracovníci laboratoře Pavel Olšan a Zbyněk Havelka právě dokončují instalaci nového software.

vyvíjíme systém pro plně automatizované sledování zvířat v chovech skotu,“ popisuje Petr Bartoš. Jednotlivé kusy zvířat budou nepřetržitě sledovány kamerovým systémem a za pomoci software využívajícího metod umělé inteligence bude průběžně vyhodnocován zdravotní stav a welfare zvířat. Chovatel má tak oproti současnému stavu k dispozici informace o aktuální situaci ve stádě, předpřipravenou analýzu dostupných dat a také odhad vývoje do budoucna. Díky tomu může přesněji rozhodovat a optimalizovat provoz stáje. Výhodou je také dostupnost dat „na dálku“ prostřednictvím počítače či chytrého telefonu.

ROBOTICKÁ RUKA SAMA ROZHODUJE

Laboratoř umožní také vývoj v oblasti tzv. strojového učení, který je realizován na Katedře zemědělské techniky ZF JU. Pracovní

tým v současnosti například pracuje na vývoji dojičho robota, který bude oproti současným systémům fungovat na zcela jiném principu. Využití robotických rukou je v průmyslu téměř rutinní záležitostí – robotická ruka „uchopí“ díl, přenesení ho na požadovanou pozici (například karoserii automobilu), na které je následně vhodně připevněn. Problém však nastává, pokud se cílový objekt hýbe, jako je tomu u hospodářských zvířat. Robotická ruka musí průběžně reagovat na aktuální polohu zvířete, aby byla například schopna přesně nasadit dojačku na struk vemene a aby přitom zvíře nezranila nebo mu nezpůsobila bolest. Zároveň musí pro svůj pohyb zvolit takovou trajektorii, při které nenarazí na končetinu zvířete nebo jiný objekt. Operativně pak musí řešit nečekané situace, jako je například kontakt robotické ruky s překážkou, změna polohy končetin, nesprávné nasazení dojačky nebo

Výzkumný tým podílející se na vývoji technologií pro Zemědělství 4.0

její skopnutí zvířetem. Odtud tedy pojem strojové učení – chceme robotickou ruku „naučit“ v těchto chvílích samostatně rozhodovat pouze na základě dostupných dat a bez potřeby zásahu obsluhy. Vývoj robotického systému pro potřeby zemědělství je proto výrazně náročnější než v případě průmyslových aplikací. Bez umělé inteligence by vývoj podobných systémů nebyl možný.

NÁKLADY TĚMĚŘ 50 MILIONŮ KORUN

Dalších aplikačních možností nové laboratoře je však celá řada. Určitě ji využije pracovní skupina zabývající se využitím dronů v zemědělství, laboratoř aplikované ekologie při vyhodnocování snímků z dálkového průzkumu zemského povrchu nebo katedra rostlinné produkce při hodnocení zdravotního stavu plodin. Jedná se o velice zajímavé a progresivní směry v oblasti výzkumu a vývoje, které se v několika následujících letech promítnou do konkrétních technologických řešení a budou klíčové pro udržení konkurenceschopnosti zemědělských i průmyslových

podniků. O tom svědčí také finanční podpora získaná řešitelskými týmy v grantových soutěžích Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zemědělství a Technologické agentury ČR, přičemž náklady na realizaci zmiňovaných aktivit dosahují v úhrnu téměř 50 milionů korun.

Nová laboratoř je však určena především pro studenty fakulty, protože jim nabízí přímé zapojení do činností, které jsou realizovány v úzké vazbě na potřeby podnikatelského sektoru. „Komerční licence k software nám oproti současnému stavu umožní vypisovat témata kvalifikačních prací přímo dle poptávky zemědělských podniků, což se pozitivně odrazí v jejich kvalitě a přínosu pro studenty,“ uzavírá Petr Bartoš. Vedoucím nové laboratoře bude Roman Bumbálek a její slavnostní otevření je plánováno na 27. listopadu 2020. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl, archiv ZF JU

STŘEDOŠKOLÁKY ZAJÍMÁ, JESTLI JE ŠKOLA PRESTIŽNÍ

Směřuj Výš je celoroční projekt, zaměřený na studenty středních a základních škol, kteří si díky němu zlepši orientaci při volbě oboru a výběru studia. Seznámí se s prostředím univerzity, s odlišnostmi způsobu výuky a s nabídkou uplatnění v profesním životě.

Na co se studenti na přednáškách a workshopech nejčastěji ptají? Především, jak správně vybrat vysokou školu, zda je pro ně vhodná a jak vypadají přijímací zkoušky. „Často je zajímavá, jak poznají, jestli je jimi zvolená škola prestižní. Informujeme je o žebříčcích hodnotících vysoké školy, například o žebříčku THE, který je jedním z nejprestižnějších na světě a naše univerzita se v něm umísťuje na předních příčkách mezi českými školami. Studenti kolikrát vůbec netuší, jak kvalitní školy mají ve svém okolí,“ zmiňuje Richard Šefl z Útvaru marketingu JU, který se přednášek účastní. Středoškoláci se dále dozvídají, jak probíhá studium na vysoké škole, seznámí se s přednáškami, semináři a kreditovým systémem. Na programu jsou i mimoškolní aktivity, spolupráce se studentskými spolky a sportovní využití na univerzitě. „Doporučujeme jim také program Erasmus+ a další studijní pobyty v zahraničí, protože mají velký přínos pro studium i následnou profesní praxi,“ dodává Šefl. Přednášek se za univerzitu účastní i pracovnice Kariérního centra JU, které bylo otevřeno v letošním roce a slouží nejen vysokoškolským studentům, ale i zájemcům o studium. „Několik škol už jsme v letošním roce navštívili, chtěli bychom jich ještě objet kolem deseti, ale současná epidemiologická situace tomu příliš nepřeje,“ upozorňuje Richard Šefl. Začínají se proto připravovat video reportáže, aby se studenti mohli

o projektu dozvědět i online formou. Na projektu Směřuj Výš spolupracuje naše univerzita s Univerzitou Pardubice. V jeho rámci už uspořádala lednový Den otevřených dveří, podpořila Seznamovák JU a připravuje Den s univerzitou – pravidelnou akci s bohatým doprovodným programem. Univerzita na ni zve středoškoláky, kteří tak poznají vysokoškolské prostředí, kampus a zúčastní se přednášek a workshopů. Pokud se akce z důvodu uzavření školy neuskuteční, bude rovněž probíhat online formou. Součástí projektu Směřuj Výš je také spuštění webových stránek chcistudovat.cz. ●

PŘEKLADATELSTVÍ JE SPÍŠE ŘEMESLO, NEŽ UMĚNÍ

„Překlad nemá být nápaditější než originál,“ tvrdí docent Ladislav Nagy, vedoucí ústavu anglistiky na Filozofické fakultě JU. V srpnu získal Cenu Magnesia Litera 2020 za překladovou knihu.

Cenu jste získal za překlad románu „Patrick Melrose I.“ od Edwarda St. Aubyna. Za pár dní vyjde pokračování této pentologie, opět ve vašem překladu. Když připočtu román „Marně hledám slov“, je to už třetí překlad knihy od tohoto britského spisovatele. Čím je vám tak blízký?

Je výborný stylist a líbí se mi jeho smysl pro humor.

Ten humor mě popravdě trochu překvapuje. Z anotace knihy příběh vypadá spíše jako dost velké „psycho“.

Je to psycho, šťastný konec to nemá, ale i v té depresivnosti je to legrační a úžasně napsaná kniha.

Překladatelé mi přijdou trochu nedocenení. Asi málokdo po přečtení románu zkoumá, kdo jej přeložil, informace je obvykle napsaná malým písmem vzadu. Je pak taková cena určitou kompenzací?

Takto to neberu. Překladatel je především služebník čtenáře a autora. Autor je vždy hlavní. To, že většina čtenářů jméno překladatele nevnímá, je pravda. Ale vím, že řada poučenějších čtenářů si vybírá tituly právě podle překladatele. Sám jsem rád, když jsou překladatelé uváděni na nějakém viditelném místě, protože se podle nich při koupi knihy dost často rozhodují. Překladatelská scéna se tu v posledních letech natolik zlepšila a ustálila, že už nedochází k případům, kdy někdo z čistého a upřímného nadšení špatně

přeložil autora, a tím ho vlastně ho zabil. A čtenářům nemusí dojit, že je to vinou překladatele.

Na špatný překlad člověk občas narazí, a to ani nemusí být čtenářem červené knihovny. Dá se říct, že překladatel vlastně musí sám být umělcem, trochu i spisovatelem? Být jen excelentní angličtinář asi nestačí...

To je věčná otázka, jestli je překlad umění nebo řemeslo. Já si spíše myslím, že řemeslo. Ale každé dobré řemeslo, které se dělá s invencí, je svým způsobem umění. Musí to být vyvážené. Překladatel musí mít invenci, ale současně obrovskou pokoru k textu a autorovi. Jeho invence je omezená mantinely jazyka, ve kterém překládá a nemůže si přimýšlet. Text musí působit na českého čtenáře přibližně stejně, jako na čtenáře v původním jazyce. Neměl by zacházet do nějakých extravagancí a být nápaditější než originál.

Což by u spisovatele možná hrozilo...

Stává se to. Nejslavnějším příkladem z historie je Baudelairův překlad E. A. Poa do francouzštiny, kde si přidal snad celý odstavec. Překlad by měl být věrný.

Máte ambici pustit se do psaní povídky nebo románu?

Ambice by byla, ale zároveň mám za ta léta, co čtu, píšu recenze a překládám, dost velkou míru sebekritiky. Možná jednou něco zkusím, ale nutit se do toho nechci.

Hovořil jste o tom, že překladatelství je řemeslo. Letos už jste přeložil šest knih. A ještě do konce roku dvě udělám.

Dá se říct, jak dlouho trvá překlad knihy?

Záleží, jak je text náročný a jak vám jde od ruky. To znamená, nakolik vám jsou kniha nebo autor blízcí. Především vám musí vyhovovat téma a styl. Když je autor v původním jazyce dobrým stylistou, překládá se kniha lépe, i když je text obtížný. Ale obecně platí, že norma, kterou by měl člověk přeložit, aby se překladatelstvím mohl živit, je kolem deseti normostran za den.

K tomu ještě jako akademik píšete například monografie. Chystáte nějakou v nejbližší době?

Chtěl bych napsat knihu o Edith Templetonové, úžasné spisovatelce, které jsem překládal román Gordon, ve své době šokující a zakázaný. Tahle dáma u nás není příliš známá, i když původně pocházela z Československa, odkud ve 30. letech emigrovala do Anglie. Její kniha Léto na venkově mimochodem na vznik Československa nahlíží velmi kriticky.

Můžete si autory vybírat, nebo berete nabídky tak, jak přijdou?

Dříve si člověk mohl více vybírat. Někde jste zahlédli knížku, která ještě nebyla přeložená, a stačilo přesvědčit nakladatele, aby ji vydal. Dnes už to mají literární agenti hodně podchyčené, často jsou práva prodána dříve, než knížka vyjde v původním jazyce. Na druhou stranu mi teď chodí více nabídek, což mi vyhovuje, protože můžu zvážit časové možnosti a jestli mě kniha bude bavit.

Je dobré nakladatelství zárukou dobrého překladu?

Málokdy se stane, že v renomovaných nakladatelstvích vyjde odbyť překlad. Hodně se to v posledních letech ustálilo.

Setkáváte se s autory, které překládáte?

Až na výjimky ne. Setkal jsem se pouze několikrát s Američankou Jaimy Gordonovou, které jsem přeložil knihu Poslední dny slávy.

Ještě zpátky k vašemu ocenění. Změní taková cena něco? Magnesia Litera má přeci jen ze všech cen asi největší mediální dosah u laické čtenářské veřejnosti.

Magnesia Litera je skutečně fenomén, protože je dobře zvládnutá z hlediska mediálního dosahu a opravdu přitáhne zájem čtenářů k nominovaným knihám. Mainstreamové média literární kritiku v poslední době hodně osekala, takže dozvědět se o nových knihách je náročné i pro člověka, který se v tom profesně pohybuje. I já, který

literaturu překládám a vyučuji, jsem za to rád, protože si na základě nominací dokupuji knížky, které mi unikly. Ale k vaší otázce - ono by vlastně bylo zvláštní, kdyby se něco zásadního stalo. Takovou cenu, zvláště za překlad, musí člověk brát s velkou skromností. Překladů vychází hodně a většina z nich je výborných. Takže tentokrát došlo ke šťastné konstelaci, že konkrétním lidem, kteří zasedli v porotě, se líbil můj překlad. Jako překladatel ale dělám svoji práci pořád stejně.

Kdyby chtěl jít někdo ve vašich stopách, co by měl udělat? Předpokládám, že jít studovat anglistiku na Filozofickou fakultu.

Určitě by měl jít studovat k nám, máme v nabídce přímo překladatelské semináře. Musím pochválit naše studenty, protože jejich úroveň je velmi dobrá. Leckdy jsem opravdu příjemně překvapen, až šokován. Už dvakrát se mi podařilo zařídít, že jsme od nakladatele dostali reálnou knihu, ideálně sborník esejů. Studenti ji překládali, já jsem redigoval. Ta kniha pak úspěšně vyšla, měla i dobré recenze. Všiml jsem si, že když studenti překládají něco, co skutečně vyjde knižně a objeví se tam jejich jméno, jejich výkon dramaticky stoupá. A tím se oklikou vracím k tomu, proč jsem říkal, že literární překlad je řemeslo. U jakéhokoliv řemesla jdete do učení a co nejdříve chcete pracovat na něčem reálném.

Takže doporučujete získávat co nejdříve potřebnou rutinu.

Ano. Budu se i dál snažit, i když to není jednoduché, aby studenti měli možnost dělat reálné věci. Vůbec tím nesnižuji důležitost teoretické přípravy a studia, protože získávání širšího kulturního povědomí studentům při překládání samozřejmě pomůže. Ale tu rutinu je dobré získávat co nejdříve. Dokonce už máme i seminář pro studenty

bakalářského stupně. I tam jsou výkony výborné, mám z nich radost.

Stává se, že studenti začínají profesionálně překládat ještě před ukončením magisterského studia?

Jeden z absolventů mého překladatelského semináře, student učitelství angličtiny a dějepisu Ondřej Rolník, teď přeložil pro Forbes autobiografii Eltona Johna. Přeložil ji úžasně, a to je teprve studentem čtvrtého ročníku. Sám jsem vydal první překlad ještě během studií ve čtvrtáku. Nejde jen o získání rutiny, ale také o navázání kontaktů a vpravení se do literárního provozu.

V důsledku koronaviru nás pravděpodobně znovu čekají dlouhé večery doma. Co byste doporučil studentům za knihu?

Doporučil bych jim číst knihy, ke kterým se za normálního provozu nedostanou. Takže klasiku. Osobně mám rád Prousta a jeho Hledání ztraceného času, i když už jsem se k té knize několik let nedostal. To samé platí o Joyceově Oddyseovi nebo o Kafkovi a Cervantesovi. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: Aleš Motejl

POSUŇ SE DÁL!

Meziuniverzitní soutěž pro všechny studenty univerzity, středoškoláky ve vyšších ročnících a absolventy

Soutěž o hodnotné ceny

Zpětná vazba od profesionálů ve tvém oboru podnikání

V průběhu soutěže workshopy s osobnostmi českého businessu

Cena za inovativnost; udržitelnost a celkový vítěz soutěže

Více informací na investday.ef.jcu.cz

BEZ VODNÍCH ROSTLIN RYBNÍK NEFUNGUJE DOBŘE

Rybník nejsou jen kapři, ale i takzvaná makrofyta neboli vodní rostliny. Těm se věnuje dizertační práce hydrobioložky Kateřiny Francové. Zkoumá, jaký vliv na makrofyta má rybářské hospodaření, vybrané environmentální parametry a okolní krajina.

Aby byl rybník fit, musí mít přiměřeně makrofyt. I takto se dají shrnout závěry dizertační práce s názvem „Makrofyta v rybnících s různým typem rybářského hospodaření“, kterou Kateřina Francová letos obhájila a završila tím své doktorské studium na Fakultě rybářství a ochrany vod. Se svými kolegy probádala dvacítku jihočeských rybníků, aby zjistila, jak vybrané faktory ovlivňují diverzitu a množství makrofyt v rybnících. „Makrofyta plní v rybníčním ekosystému mnoho důležitých funkcí, jako například útočiště a zdroj potravy pro bezobratlé, ryby, ptáky a další organismy, a přispívají ke zlepšení kvality vody,“ vysvětluje Kateřina nezastupitelnou roli makrofyt. I přesto patří k jednomu z nejméně probádaných složek vodních ekosystémů.

Kateřina pochází z rybářské rodiny. Její otec byl baštýřem, tedy člověkem, který se o rybníky stará. Také její vzdělání nabralo už po základní škole jasný směr, když nastoupila na Střední rybářskou školu ve Vodňanech. Jako první dívka po dlouhé době. „Naštěstí brzy po mně nastoupila další děvčata, takže jsem už nebyla na škole jediná,“ dodává. Následně vystudovala agroekologii na Zemědělské fakultě Jihočeské univerzity, až ji nakonec potřeba zlepšit si angličtinu zavála do Londýna. Tam místo zamýšleného roku nakonec zůstala pět let. Vyzkoušela si práci au-pair, v kavárně, cestovatele i roli dobrovolníka a přitom studovala angličtinu,

až ji sama na chvíli začala učit. „Hledala jsem i práci v oboru, ale to se mi nepodařilo,“ vzpomíná. Vrátila se tedy do Čech, kde měla příležitost pokračovat v doktorském studiu v tehdejší Laboratoři aplikované hydrobiologie na Fakultě rybářství a ochrany vod.

KAPŘI DOKÁŽÍ MAKROFYTA ZDECIMOVAL

Její zájem ji přivedl k makrofytům, okem viditelným rostlinám, jimiž se již dříve zabývala botanička Kateřina Šumberová, hlavní konzultantka její dizertační práce. Cílem bylo detailně prozkoumat vegetaci dvou typů rybníků – tak zvaných výtažníků, určených pro chov plůdku, a hlavních rybníků, sloužících k odchovu kaprů do tržní velikosti – a otestovat, jaký vliv má rybí obsádka, vybrané environmentální parametry a okolní krajina na diverzitu a množství makrofyt. „Zcela zásadní vliv na makrofyta má rybí obsádka, kapři je dokážou zcela zdecimovat,“ vysvětluje Kateřina. Dobrý ale není ani druhý extrém. Když je kaprů málo, rostliny získají časem převahu, rybník začne zarůstat a zazemňovat se, což opět vede ke snížení diverzity, neboť převládne jen několik dominantních druhů makrofyt. K optimálnímu nastavení hospodaření je potřeba dalšího studia těchto složitých a komplexních ekosystémů. Situaci ještě komplikuje měnící se klima – poslední dobou převažovaly sušší roky a některé rybníky trpěly nedostatkem vody.

Vodní rostliny mohou z krátkodobého nedostatku vody profitovat. V mělké vodě, kam se kapři nedostanou, se jim daří líp. Při dlouhodobějším nedostatku vody však může docházet k již zmíněnému a v konečném důsledku nežádoucímu zarůstání a zazemňování rybníka. Souvisí s tím i nová vládní strategie budovat nové rybníky a zdržet tak více vody v krajině. „Vcelku s ní souhlasím, ale měly by se budovat s rozmyslem a cítem, aby dobře zapadly do okolní krajiny a vytvořily vhodná místa pro rozmanité organismy,“ říká.

PŘEKVAPILO JE MNOŽSTVÍ CHRÁNĚNÝCH DRUHŮ

Bádání, trvající čtyři roky, a představení jeho závěrů v dizertační práci, vyžadovalo stovky hodin terénního výzkumu. Kateřinu a její kolegy udivila relativně velká druhová diverzita makrofyt, se kterou se na dvacítce rybníků setkali. „Celkově jsme našli přes sto druhů rostlin, z nichž některé patří mezi chráněné a ohrožené,“ přibližuje Kateřina. Například plavín štítnatý, jehož kožovité listy splývají na vodní hladině může někdo zaměnit za listy stulíku. Dalšími pozoruhodnými vodními rostlinami, se kterými se Kateřina během svého výzkumu setkala, jsou například bublinatka jižní nebo kotvice plovoucí. Bublinatka je masožravá rostlina, která má lapací mýchýřky, do kterých chytá drobné vodní živočichy. Přítomnost kotvice plovoucí v rybníku je možné zase odhalit díky jedlým plodům, připomínajícím ořech. Je sice ohrožená a chráněná, ale v příhodných podmínkách dokáže pokrýt hladinu rybníka soustavnou vrstvou listů a život v něm ovládnout. Některá makrofyta nejsou jen jedlá, ale patří odpradávná i mezi léčivé rostliny jako například puškovec obecný anebo máta vodní, která je podobná své suchozemské příbuzné. Momentálně Kateřina pracuje na oddělení ochrany životního prostředí a krajiny Krajského úřadu Středočeského kraje.

I tam se setkává s rybníční problematikou, i když tentokrát z jiné pozice, neboť její oddělení zpracovává žádosti o náhradu škod zvláště chráněnými živočichy, nebo se podílí na sestavování plánu péče pro vybrané rybníky ve zvláště chráněných oblastech. Rybníky ji tedy doprovázejí všude a ona si uvědomuje, o jak unikátní fenomén a pracovaný systém v rámci celé Evropy jde. „Rybníky podobné těm našim jsou například v sousedním Německu, Rakousku a ve Francii. A co se týče diverzity rostlin, naše rybníky se na tom zdají být často lépe,“ upřesňuje Kateřina. „A záleží na nás, jestli to tak do budoucna i zůstane,“ uzavírá Kateřina. ●

Text: Miroslav Boček
Foto: Andrea Kučerová

AUTONOMNÍ AUTA ZABRÁNIT NEHODÁM NEDOKÁŽÍ

Vývojáři takzvaných samořiditelných vozidel zřejmě narazili na další problém. Jedna z nejnovějších amerických studií totiž došla k závěru, že aby bylo auto naprosto bezpečné pro posádku i okolí, muselo by jet mnohem pomaleji, než dovolují dnešní předpisy. Podle některých českých odborníků se na vyřešení tohoto problému pracuje. Vozidla by mohla být řízena na dálku jakýmsi „dopravním mozem“ celého provozu.

S novou studií týkající se bezpečnosti takzvaných autonomních vozidel přišla studie amerického think-tanku Insurance Institute for Highway Safety (IIHS). Její autoři dospěli k závěru, že na rozdíl od zakořeněné představy o výrazně vyšší bezpečnosti autonomních aut oproti současným vozům dokáží tato naprogramovaná auta bez řidiče zabránit jen zhruba třetině dnešních nehod.

„Plně samořiditelná vozidla pravděpodobně rozpoznají nebezpečí na silnici lépe než lidé, jak jsme ale zjistili, neznamená to automaticky, že také zabrání nehodě,“ uvedla Jessica Cicchinová, viceprezidentka pro výzkum IIHS a spoluautorka studie. Pokud tedy někteří lidé žijí v představě, že s autonomními vozidly se nehody na silnicích, včetně těch smrtelných, stanou minulostí, mýlí se. A to i přesto, že podle všech dostupných studií stojí za naprostou většinou současných

nehod (konkrétně v 9 případech z 10) lidský faktor, tedy chyba řidiče. Jenže studie IIHS zároveň dospěla k závěru, že pouze třetina střetů na vozovkách je způsobena chybami, které by „automatický pilot“ nikdy neudělal a nehodě tedy zabránil. V ostatních dvou třetinách by se zřejmě ani auto s automatickým řízením nedokázalo kolizi vyhnout. Hlavní autorka americké studie Alexandra Muellerová uvádí například nehodu z března 2018, při níž zkušební autonomní vozidlo firmy Uber srazilo a usmrtilo chodkyni v americkém městě Tempe. Automatizovaný systém řízení měl totiž zpočátku problémy s identifikací chodkyně a úhybného manévru, který devětačtyřicetiletá žena po vstupu do vozovky provedla. A vyhodnotil ho špatně. Podobných nehod, kdy nezáleží jen na úsudku toho, kdo auto řídí, ale také na úmyslné či neúmyslné reakci okolí, je celá řada. K nehodě může navíc dojít i kvůli technické závadě na vlastním, či cizím vozidle.

BEZPEČNOST NA ÚKOR RYCHLOSTI

Samořiditelná auta jsou tak, jak tvrdí studie, schopná zabránit pouze takovým nehodám, při nichž je na vině nepozornost řidiče, mikrospánek či vědomá nedbalost – například při telefonování v autě. Aby se podle Muellerové autonomní vozidla vyhnula i zmíněným dvěma třetinám dalších nehod, musela by být speciálně naprogramována tak, aby

zajistila bezpečnost i na úkor rychlosti a pohodlí posádky.

Co to znamená? Především poměrně radikální snížení rychlosti. „Pokud mají autonomní vozidla naplnit základní očekávání, že předejdou většině nehod, musejí nejen pečlivě dodržovat všechny dopravní předpisy, ale také jezdit pomaleji, než by jel v místech se špatnou viditelností nebo výskytem chodců dnešní řidič,“ píše se ve studii. Plynulost provozu by tak mohla být poměrně zásadně omezena.

Ani tento problém, popsáný v americké studii, však podle českých odborníků nezastavil, ani nezpomalil vývoj autonomních vozidel. Právě naopak. „Velké automobilky do tohoto vývoje navzdory koronavirové krizi masivně investují, takže evidentně vidí v samořiditelných vozidlech budoucnost,“ řekl Daniel Novotný z Teologické fakulty Jihočeské univerzity. Fakulta se už delší čas podílí na mezinárodním, automobilovým průmyslem spolufinancovaném projektu, který má posoudit a řešit některé etické otázky, spojená s provozem „aut bez řidiče“. Novotný je zároveň ze stejného důvodu členem bezpečnostní komise ministerstva dopravy.

ETIKA PROVOZU

I když totiž autonomní vozidla už zkušebně jezdí poměrně dlouho, k případné masové výrobě je nutné dořešit, jak se má „řídící“ program chovat právě při neočekávané situaci. Má za každou cenu chránit posádku, i když auto pak může narazit třeba do skupiny dětí z mateřské školky? Nebo by se měl naopak řídit podle toho, kolik lidí může úhybným manévrem zachránit bez ohledu na to, zda je mezi ohroženými posádka? Podle Novotného přitom vývoj autonomních vozidel aktuálně směřuje i k výzkumu toho, zda by v budoucnu nebylo lepší, kdyby část senzorů přímo ve vozidle nahradilo řízení z nějakého centra. Zatímco tak dnes vyhodnocují situaci v okolí senzory přímo

v konkrétním automobilu, v budoucnu by program, zapojený v síti, reagoval komplexně, tedy s ohledem na počet chodců, meteorologickou situaci, nebezpečí střetu s jiným autem. Jinými slovy: někdo (program) by dálkově hlídal provoz všech aut (i ostatních účastníků dopravy) tak, aby zabránil nehodám. Signál ke zpomalení či úhybnému manévru by tedy vozidla dostávala také zvenčí, nejen od své vlastní řídicí jednotky. „Podobný způsob řízení dopravy už se dnes opravdu zkouší v USA a zejména v Číně,“ uvedl Novotný. I tento model však podle něj pochopitelně nabízí řadu nezodpovězených otázek, včetně otázky, zda by měl stát právo nařídít každému účastníkovi silničního provozu, aby se dobrovolně do systému zapojil, případně se pohyboval pouze ve vozidle s automatickým řízením. Ačkoliv některé problémy při vývoji samořiditelných aut vypadají ze současného laického pohledu jako neřešitelné, automobilový průmysl je podle Novotného nakonec vyřeší. Nic jinému mu údajně ani nezbývá. Současná forma narůstajícího automobilové provozu je nejen z ekologických, ale zejména z logistických a kapacitních důvodů neudržitelná. „Samořiditelná auta se v širším měřítku na vozovkách určitě objeví, otázkou jen zůstává za jak dlouho,“ domnívá se Novotný. ●

Text: Marek Kerles

Foto: fotobanka

Daniel D. Novotný, Ph.D., od roku 2007 působí na Katedře filosofie a religionistiky Teologické fakulty JU. Zabývá se dějinami filosofie, aplikovanou etikou, metafyzikou, filosofickou antropologií, komparativní filosofií a příležitostně i dalšími filosofickými disciplínami. V roce 2020 byl jmenován do Etické komise pro autonomní vozidla při Ministerstvu dopravy ČR.

NEUMÍM SE NUDIT, ŘÍKÁ ŘEDITEL PRŮMYSLOVKY

Nedokáže se nudit a má rád výzvy. Dredatý kytarista punkové kapely a současně místostarosta obce Roudné Jaroslav Koreš (42) je už třetím rokem ředitelem Střední průmyslové školy strojní a elektrotechnické v Českých Budějovicích. Dlouholetý učitel fyziky a výpočetní techniky obory vystudoval na Pedagogické fakultě JU. V roce 2014 získal ocenění ČEZ Amos Fyzikář roku.

Je vždy povzbuzující potkat učitele, který svoji práci miluje. „Učitelství je pro mě svoboda. Víím, co musím naučit, ale způsob, jak to budu dělat, je moje věc. Pedagogická fakulta mi dala kvalitní vzdělání a díky tomu jsem si mohl vybrat, kam v životě půjdu. Tohle se snažím předat i dětem ve škole – vzdělání je k tomu, abyste si mohli vybírat,“ říká Jaroslav Koreš.

Koreš zvolil učitelství pro střední školy. Důvod byl prostý. „Doučoval jsem bratrance, který chodil na základní školu, a pochopil jsem, že potřebuji učit starší děti. Dnes jsem rád, protože středoškolské vzdělání je docela bídná,“ říká. K výpočetní technice si musel přibrat druhý obor, fyzika pro něj prý v tu dobu byla přeci jen menší „zlo“ než matematika. Je to paradoxní, protože dnes Jaroslava Koreše známe především jako nadšeného popularizátora fyziky. Postupem času se do této exaktní vědy zamiloval, hlavně díky vynikajícím fakultním pedagogům Pavlu Davidovi, Františku Špulákovi nebo Josefovi Blažkovi. Na kvalitu výuky fyziky na Pedagogické fakultě nedá dopustit. „Dnes už bych musel tuhle kombinaci absolvovat na Přírodovědecké fakultě. To mi přijde smutné. Učitel patří na pedagogickou fakultu. Navíc kvalita fyziky na té naší je na vynikající úrovni,“ říká ředitel, který se svou bývalou fakultou rozjíždí spolupráci na studijním programu pro učitele odborných předmětů.

FYZIKU SI ZAMILOVAL AŽ NA FAKULTĚ

Učitelem chtěl být už jako žák na základní škole ve Štěkni u Strakonice a vše nasvědčovalo tomu, že si podá přihlášku na Střední pedagogickou školu v Prachaticích. Rozmluvila mu to učitelka výtvarné výchovy. „Musel bych prý umět kreslit a hrát na hudební nástroj. To nebyly moje silné stránky,“ přiznává, proč si to nakonec rozmyslel. Na základní škole vyhrál okresní kolo dějepisné olympiády, humanitním směrem se ale přesto nevydal. Kroužek výpočetní techniky ho pohltil natolik, že zvolil průmyslovku v Písku. „Bavily mě počítače, měl jsem doma Didaktik M, hrál hry a zkoušel programovat v Basicu,“ vzpomíná na začátek 90. let, kdy byla výpočetní technika v československých školách ještě v plenkách. Na průmyslovce chodil do jedné z prvních tříd, která byla zaměřena na výpočetní techniku. Touha stát se učitelem přetrvala i po maturitě. Na Pedagogické fakultě JU si Jaroslav

KDYŽ NĚCO DĚLÁM, DOTÁHNU TO DO KONCE

Při pohledu na životopis Jaroslava Koreše se zdá, že profesní kariéru „krájí“ přibližně v osmiletých cyklech. V tom prvním působil na českokobudějovickém Gymnáziu Olympijských nadějí. „Odcházel jsem s vědomostmi z fakulty, ale reálně jsem si vše dal do balíku v prvním roce učení. Až praxí přijdete na způsob, jak podat učivo tak, aby ho děti pochopily,“ vzpomíná. Na Pedagogickou fakultu se znovu vrátil jako student doktorského studia. „Nedokážu se nudit, musím pořád něco dělat. I to, že jsem začal během učení dělat doktorát, bylo spíš rychlé rozhodnutí z hecu. Ke svému profesnímu životu ho nepotřebuji, i když mi v lecčems rozšířil obzory,“ říká a dodává, že když do něčeho investuje energii, dotáhne to přes všechny komplikace do konce.

Po osmi letech pedagogické praxe přešel na Gymnázium J. V. Jirsíka. Přesun z jedné školy na druhou nevnímá jako recept proti profesnímu vyhoření. „Nemám pocit, že učitel na jedné škole zakrní. Děti i kolektiv se neustále mění.“ Na Jirsíkově gymnáziu byl nadmíru spokojen s prostředím i kolektivem a asi by tam zůstal dodnes... Kdyby ovšem nebyl věčným milovníkem životních výzev. Před třemi lety se proto přihlásil do konkurzu na ředitele Střední průmyslové školy strojní a elektrotechnické v Českých Budějovicích a vyhrál ho. I když ho výuka fyziky a výpočetní techniky baví mnohem víc než papírování a administrování projektů, je v nové funkci spokojený. „Najednou neodpovídáte za třicet dětí ve třídě, ale za celou školu, kterou můžete směřovat podle svých představ. Technika je perspektivní a já chci, aby tahle škola byla nejlepší v kraji. Úspěchem pro mě bude, když k nám děti budou chtít a my si z nich budeme moci vybrat ty nejlepší,“ říká. Zatím se to daří. Letos škola nabírá sto dvacet studentů, šedesát na strojírenství, šedesát na elektrotechniku. Přihlášek bylo přibližně dvě stě čtyřicet, takže poptávka

značně převažuje. „Do budoucna bych ještě chtěl přetáhnout kluky a holky z gymplů. Jestli někoho baví technika, měli bychom být školou první volby,“ dodává.

UČITELSKÉMU POVOLÁNÍ CHYBÍ RESPEKT

Ředitele průmyslovky nejčastěji potkáte v černém tričku s nápisem oblíbené kapely. Na formality si nepotrpí. Jak jde vlastně loajalita a zodpovědnost dohromady s punkovým přístupem k životu a heslem „No future“? „Pro mě je důležitá současnost, chci, aby naše škola byla boží. Ale jestli budu za šest let znovu ředitelem, to fakt neřeším. Punk vnímám jako svobodu, ale chybí mi v něm více respektu.“ Přesto ho dost věcí dokáže naštvat. Zklamáný je třeba z přístupu ministerstva školství v době koronavirové

pandemie. „Nejsme pro ministerstvo partnerem, informace se dozvídáme pozdě a centrálně daná klasifikace žáků neodpovídá tomu, co po nich požadujeme,“ stěžuje si. Online výuku v koronavirové době jeho škola bez problému zvládla, i když je podle něj osobní přístup učitele nenahraditelný. „Strojírenství a elektrotechnika jsou zrovna obory, u kterých bych potřeboval mít žáky ve škole. Mám štěstí, že jsou naši učitelé profici, kteří si s výukou na dálku poradili,“ chválí svůj pedagogický sbor. I když se sám zabývá aktuálními trendy ve využití informatiky ve vzdělávání, k budoucnosti online výuky má výhrady. „Nemyslím si, že ztroskotá na neochotě starších učitelů vzdělávat se, jak se často zmiňuje, ale spíše na tom, že dobrý učitel je zkrátka nenahraditelný, protože je schopný reagovat na zpětnou vazbu od dětí, komunikovat s nimi. Špatného učitele klidně nahradíte prezentacemi, protože sám vlastně nedělá nic jiného,“ upozorňuje. V učitelské branži ho trápí více věcí. Zejména špatný stav českého školství a málo respektu k učitelské profesi. „Smutné je, že za osmnáct let mojí učitelské profese znám pouze dva moje žáky, kteří učí fyziku,“ naráží na nedostatek učitelů, který pociťuje zvláště Jihočeský kraj. Ale důvody chápe, učitelská není práce pro každého. „Pokud jste v každodenním nervu a berete tak málo peněz, jdete zkrátka jinam. Také bych mohl jít pracovat jako fyzik a informatik do firmy, třeba na Temelín, ale učitelská mě baví a dává mi smysl.“ Dokud ale nebude mít učitelské povolání dostatečný respekt a odpovídající plat, nic se podle něj nezmění. „Například lékaři si také stěžují, že mají málo peněz, ale na rozdíl od nás mají alespoň tu prestiž. Je to začarovaný kruh, který se musí rozseknout nejen vyšším platem, ale také vysvětlováním, jak moc je tahle práce pro společnost důležitá,“ domnívá se. Radost mu nedělá ani to, že vzdělávací systém je čím dál benevolentnější a maturitní zkoušky stále jednodušší.

FYZIKÁŘ ROKU, KTERÝ ROZDÁVÁ PĚTKY

Fyzikář roku, který nechává děti propadnout z fyziky. Zní to jako protimluv? Pro studenty Jirsíkova gymnázia jistě ne. V roce 2014 byl totiž Jaroslav Koreš zvolen v celorepublikové soutěži ČEZ Ámos Fyzikářem roku. Ale určitě ne proto, že by na gymnáziu rozdával samé jedničky. Naopak, ve škole byl vždy přísný, nastavuje jasná pravidla a vyžaduje jejich dodržování. Nemá problém známkovat pětkou nebo nechat žáka propadnout. „Děti to pochopí, protože je to fair přístup, stejný pro všechny,“ je přesvědčen. Po žácích nevyžaduje definice a poučky, chce, aby pochopili smysl učiva a sami o něm přemýšleli. „Ve fyzice podle mě nemůže být nikdo slabý. Zejména dívky často přicházejí s přístupem, že to nikdy nepochopí. Kluci to mívají více na háku, nechce se jim šprtát, takže se snaží věc pochopit a s minimem energie dosáhnou výsledku. Já to měl jako student podobně, musel jsem postupně otevřít hlavu a zjistit, jak do sebe ve fyzice vše zapadá.“ Dnes ví, že učí nejlepší předmět na světě, jak sám říká. Vše se v něm dá ověřit, vše je žákům schopný názorně ukázat. A jak má podle něj vypadat ideální hodina? „Musím do ní přijít rád, to je pro mě základ všeho. Víím, co chci učit, jsem připraven, přesto se z velké části jedná o improvizaci. A mám rád, když je v hodině legrace. Klidně řešíme úlohu, za jak dlouho úchylák dožene paní ve Stromovce,“ směje se Koreš, který dlouhodobě spolupracuje na popularizačních projektech společnosti ČEZ „Vím proč“ nebo „Fyzikální poradna“. „Je to pro mě forma sebevzdělávání, protože často odpovídám na dotazy, ke kterým si musím něco zjistit,“ říká a přiznává, že zajímavé otázky jsou pro něj často inspirací do hodin fyziky. Jeho studenti by z nich prý měli především odcházet s vědomím, že fyzika má pro život smysl. ●

Text: Miroslav Vlasák

Foto: archiv Jaroslava Koreše

NÁRODNÍ PIVOVAR A MINIPIVOVARY

Před pár dny se Aleš Dvořák (55), obchodní sládek národního pivovaru Budějovický Budvar, vrátil z východočeského Potštejna a za pár dní ho zas čeká objevitelská cesta do dalšího minipivovaru. Národní pivovar Budějovický Budvar totiž už před několika měsíci navázal spolupráci s malými pivovary. „Tato spolupráce je mimo jiné důkazem, že pivo sblíží a my pivovarníci držíme pohromadě,“ říká Dvořák.

Typickými zástupci pivních stylů jsou například IPA, pšeničné pivo, Berliner weisse, Ale, Porter nebo Stout. Tyhle pivní styly nabízíme v našich hospodách na pípě spolu s našimi ležáky.

Jak spolupráce konkrétně funguje?

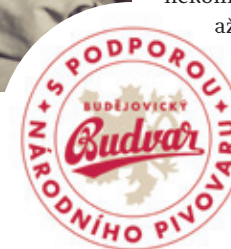
Pro nás má spolupráce s malými pivovary několik úrovní. Od úrovně čistě obchodní až po tvoření nových piv, které si rádi nejprve zkusíme na zkušebních várkách, jako třeba v univerzitním pivovaru Jihočeské univerzity nebo přímo u kolegů z malých pivovarů. Díky nám se kolegové z minipivovarů dostanou se svými pivy k novým zákazníkům a my máme širší portfolio. Společně tak podporujeme české pivovarnictví. ●

Proč jste v Budvaru začali spolupracovat s minipivovary?

Jsmo výrobcem světoznámého ležáku Budweiser Budvar Original a dalších skvělých ležáků, které umíme uvařit výborně. V našem pivovaru ale nejsme zařízeni na vaření svrchně kvašených piv. Zároveň si uvědomujeme, že pivní svět se v současné době otevírá. Naším cílem je, aby se lidé o pivo zajímali více, objevovali nové pivní styly a chutě. A právě to je cílem naší spolupráce s malými pivovary.

V současné době spolupracujete se sedmi partnerskými minipivovary. Podle čeho jste je vybírali?

Ke spolupráci jsem vybral několik minipivovarů z celé republiky, o kterých jsem přesvědčen, že vaří špičkové pivo. Od každého nyní bereme jedno, dvě nebo tři piva.

Budějovický Budvar spolupracuje s těmito minipivovary:

Pivovar Antoš, Slaný
Pivovar CLOCK Potštejn
Pivovar Cobolis, Praha - Ládví
Pivovar Nachmelená opice, Krnov
Pivovar Permon, Sokolov
Rodinný pivovar Zichovec
Pivovarský dvůr Zvíkov, Zvíkovské Podhradí

www.jcu.cz
facebook.com/jihoceska.univerzita
twitter.com/JihoceskaUni

Universitas
magazin vysokých škol